

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E
Národní technická knihovna
National Technical Library

210 mm

Koordinace při pořizování elektronických informačních zdrojů a současný stav zajištění EIZ

Knihovny současnosti

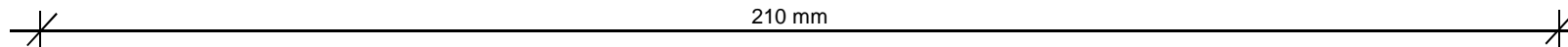
Pardubice, 11. 9. 2012

Martin Svoboda

m.svoboda@techlib.cz

Obsah

- Vymezení EIZ
- Vývoj koordinace
- Současnost
- Blízká a vzdálenější budoucnost
- Závěr

Vymezení ELZ (1)

210 mm

TDKIV: Informační zdroj, který je uchováván v elektronické podobě a je dostupný v prostředí počítačových sítí nebo prostřednictvím jiných technologií distribuce digitálních dat (např. na discích CD-ROM). V bibliografickém popisu elektronických zdrojů se používá tohoto termínu pro obecné označení druhu dokumentu.

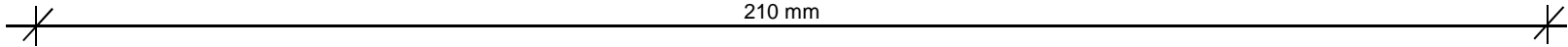
Tradiční publikování:

redakční práce: výběr, posouzení, redakce, korektury, tisk, distribuce, archiv

Elektronické publikování:

ubyla cena tisku, papíru a distribuce, přibyla elektronická redakce, nové modely distribuce: statistiky, účtování; e-archivace (dohody komerčních vydavatelů s veřejnou knihovnou)

Vymezení EIZ (2)

Přechod na elektronické publikování tradičních vydavatelů :

nárůst nákladů, „krize seriálů“, postupná stabilizace, nové (a stále se vyvíjející) obchodní modely

Každý sobě vydavatelem:

blogy, webové stránky, e-ziny, **omezení:** obrovský rozptyl kvality, spolehlivost?, trvanlivost?

Nové možnosti „trvanlivosti“:

Wayback machine (začíná ovšem „až“ 1996 – co bylo předtím je povětšinou ztraceno), v Česku WebArchiv

Pokus o klasifikaci

210 mm

EIZ	digitalizované	publikované elektronicky	
	publikované tradičně: peer reviewed		autorské: blogy, weby, e-ziny
pro VaVal – s podporou z prostředků na VaVal	licencované	licencované	volně přístupné
	Open Access	Open Access	
pro veřejnost	licencované	licencované	
	volně přístupné	volně přístupné	

Vývoj koordinace

210 mm

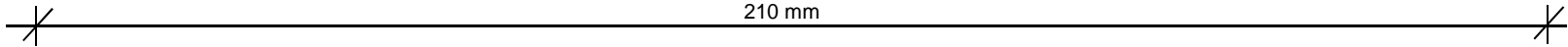
- Periodizace dle ŠŽ:
  1. období – od 70. let 20. stol. do r. 1989
  2. období - 1990 – 1997
  3. období - 1997 – 2012
  4. období – 2013 - ?

1. období – 70. léta 20. stol. – 1989

210 mm

- centrální nákup abstraktových a patentových informací na mg. páskách po resortech – ODISy
  - 1971: ÚISCH – Chemical Abstract Condensates
  - 1973: ÚISJP – INIS, UTRIN – Compendex, SITK –INSPEC...
- celostátní dávkové zpracování SDI v ÚVTEI - ÚTZ
- po roce 1980 celostátní online přístup do databází (Golem v ÚVTEI-ÚTZ)
- online přístup do „západních“ databázových center (Lockheed / Dialog přes Tymnet skrze IIASA v Laxenburgu u Vídně)

2. období 1990-1997

- rozpad „soustavy VTEI“
- izolovaný nákup EIZ na CD-ROM, multi CD servery typu Silverplatter a podobné
- sdílení zdrojů technicky obtížně možné, až po vzniku sítí CESNET a SANET (1993) umožňujících napojení vzdálených LAN na tyto servery (HUSLONet 1994)
- nákup zdrojů nekoordinovaný, často multiplicitní

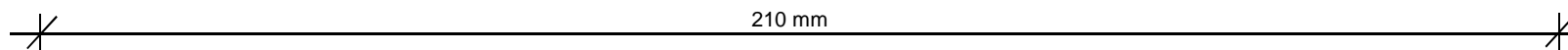

3. období 1997 – 2012

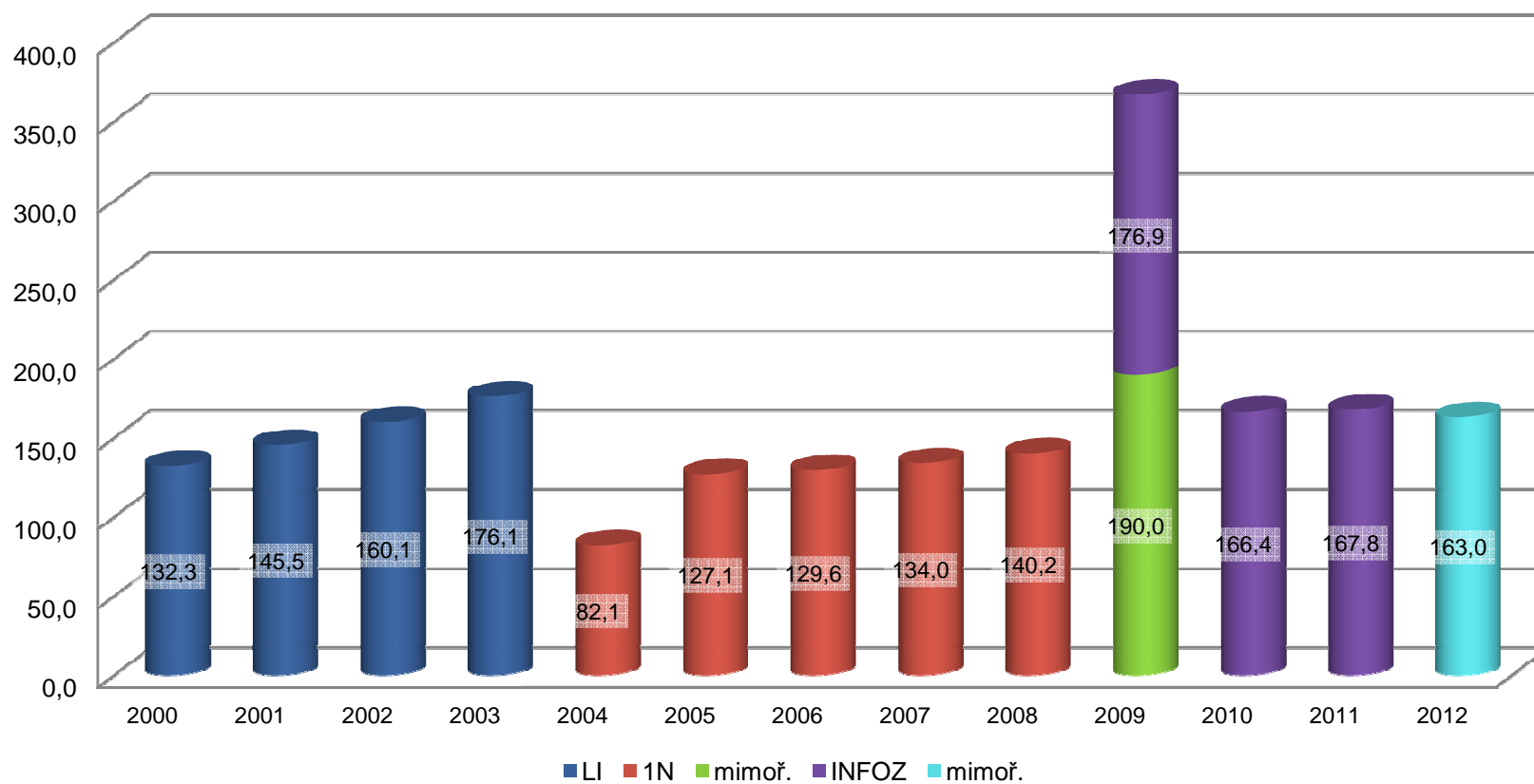
210 mm

- počínaje 1997 grantové programy MŠMT na podporu informační infrastruktury výzkumu a vývoje (a inovací):
  - LB (1997-2000) průkopníci: MU (Bartošek, Current Contents Connect), VŠCHT (Šilhánek, CrossFireplusReaction)
  - LI (2000-2003) **více než 60** projektů, NTK snaha o koordinaci: celostátní Springer – 40+ účastníků, Elsevier – 30+ účastníků, Academic Press – 20+ účastníků, J. Wiley – 10+ účastníků
  - 1N (2004-2008) **„pouhých“ 36** projektů, NTK zpřístupňuje „škrtátko“ pro koordinaci zájemců a titulů, výsledek: Elsevier – 65 účastníků, Springer – 55 účastníků, J. Wiley – 34 účastníků, Kluwer – 35 účastníků
  - INFOZ (2009 - 2011) **už jen 18** projektů, NTK Elsevier – 67 účastníků, Springer – 63 účastníků, J. Wiley (včetně Blackwell) – 44 účastníků, Scopus – 63 účastníků
- evidentní koncentrace zájemců

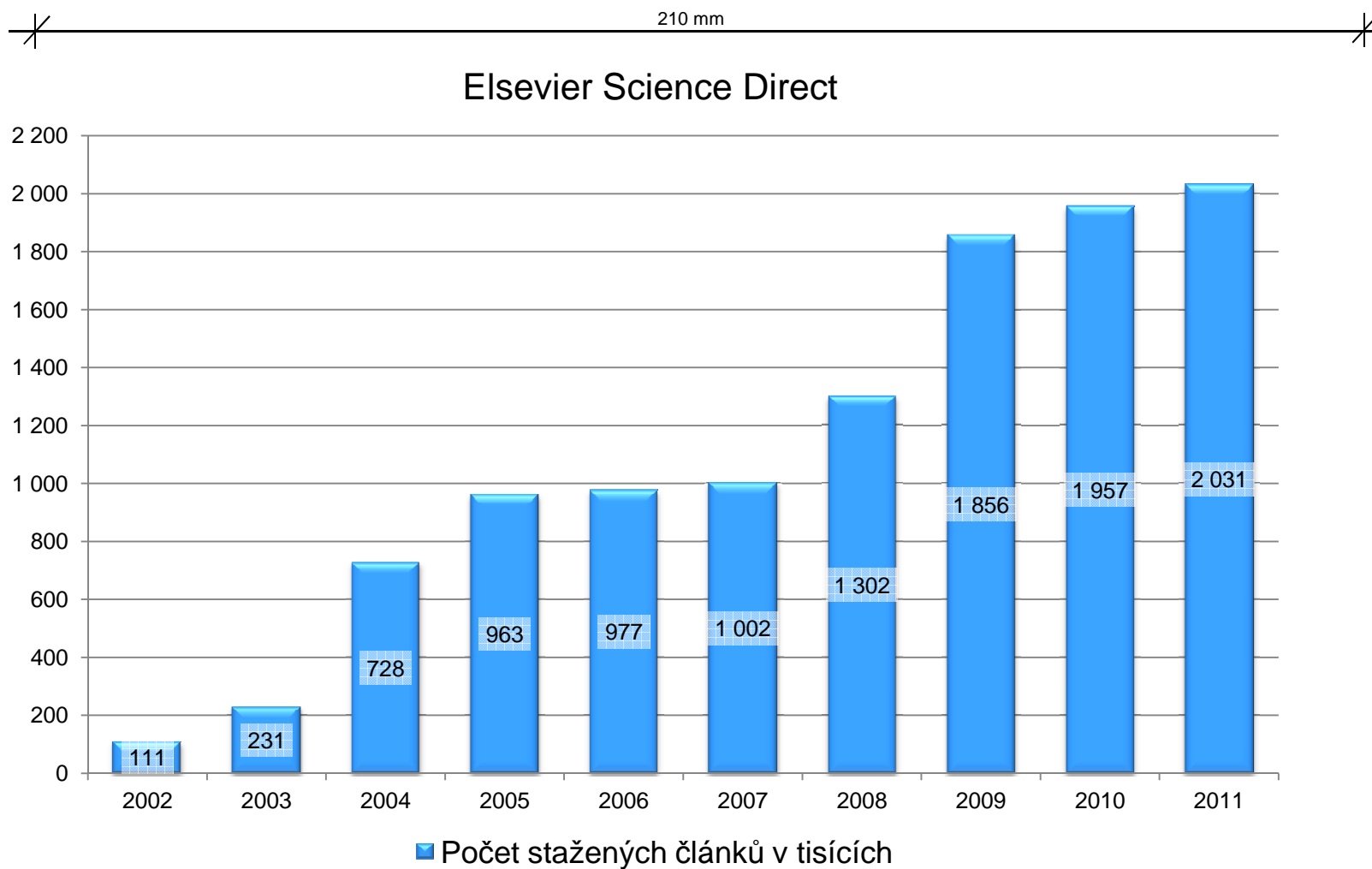
Ohlédnutí – náklady

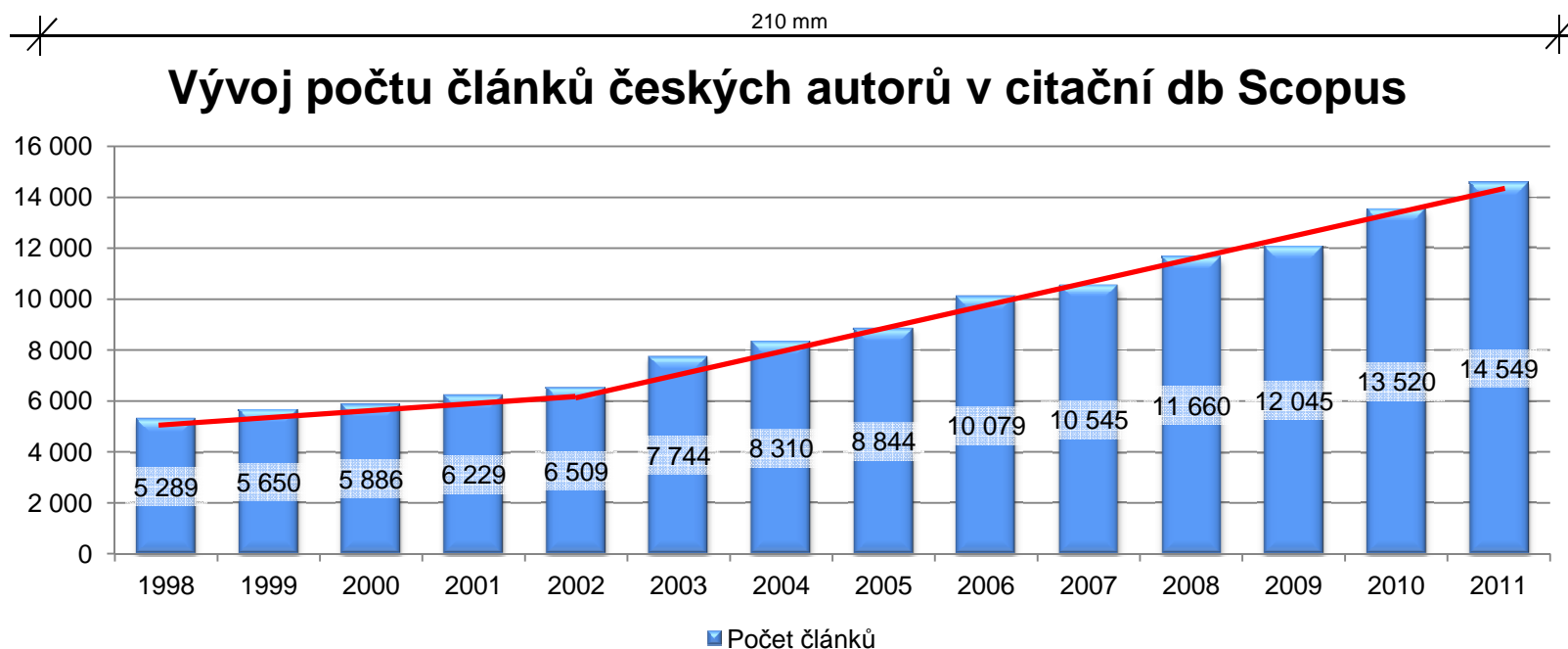
Roční částky podpory EIZ pro VaV

Ohlédnutí – výsledky

Ohlédnutí – výsledky

Cena článku 2011	Elsevier	Wiley	Springer
	44,- Kč	51,- Kč	38,- Kč
Vývoj průměrné ceny	2008	2010	2011
	94,- Kč	62,- Kč	47,- Kč

Financování EIZ 2013 – 2017 – plán

210 mm

- Rozštěpení podpory do dvou programů
  1. OP VaVpl: „Vybavení odborných vědeckých a oborových knihoven“, PO 3, výzva 4.3, alokace **700 mil. Kč**, zač. 2013, trvání **30 měsíců**, omezení:
    - pouze pro nepražské instituce!
    - pouze zdroje pro oblasti v prvních sedmi Prioritách aplikovaného VaV: biologické a ekologické aspekty udržitelného rozvoje, molekulární biologie a biotechnologie, energetické zdroje, materiálový výzkum, konkurenceschopné strojírenství, informační společnost, bezpečnost a obrana.
  2. Informace – základ výzkumu, LR, alokace **1 253 330 tis. Kč**, **2013 – 2017**, omezení:
    - pouze pro pražské instituce a oblasti vyloučené z OP VaVpl
    - zajištění „udržitelnosti“ projektů OP VaVpl na roky 2015-2017

EIZ 2013 – 2017 ... a realita

210 mm

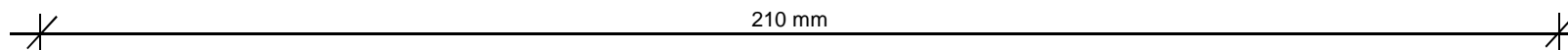
OP VaVpl:

- v projektech **nerezervovány prostředky** na nákladné zdroje **konsorcií spravovaných NTK**,
- některé **ústavy AV ČR** nebyly zahrnuty do konsorcií,
- naproti tomu program **využit pro celou dobu 2013 – 2017**,
- tím pádem v programu

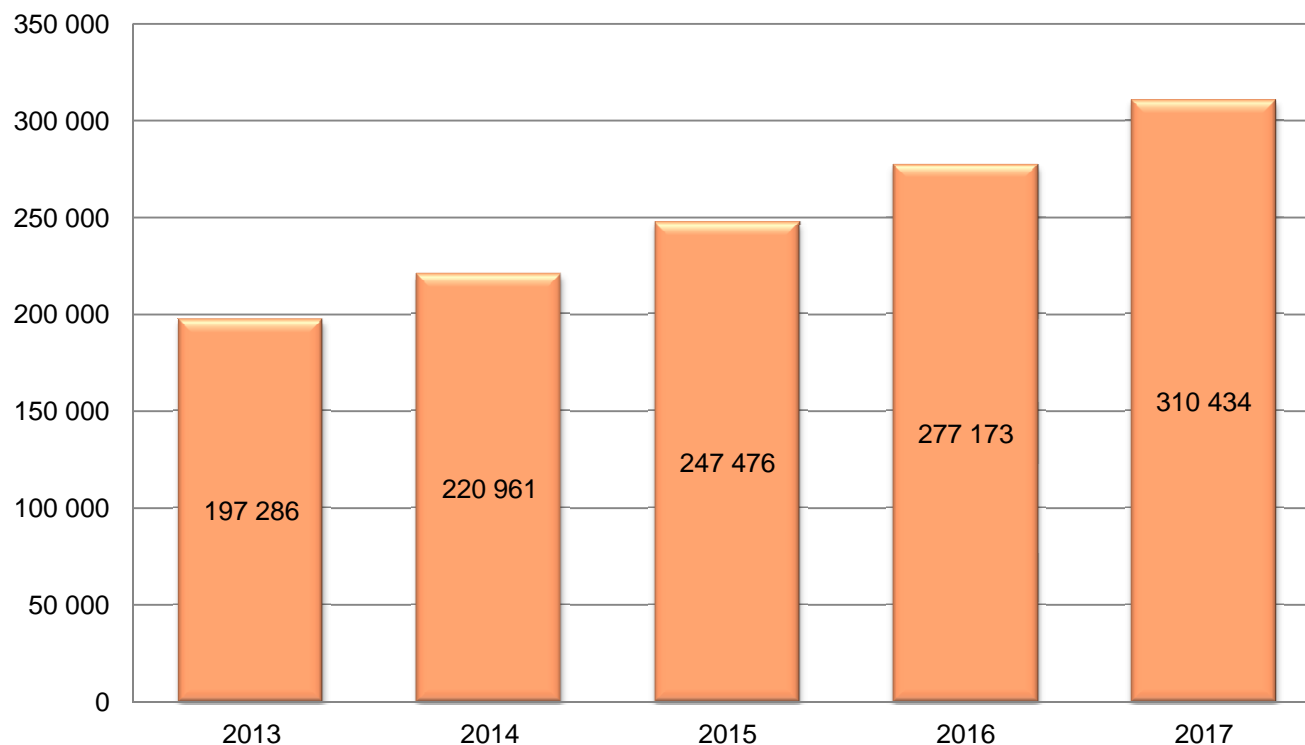
Informace – základ výzkumu:

- nedostatek prostředků pro všechny účastníky konsorcií,
- prostředky vyhrazené na budoucí „udržitelnost“ projektů OP VaVpl jsou **rezervovány zbytečně a schází v letech 2013 a 2014**

Blízká a vzdálenější budoucnost

Alternativa za stejný celkový objem

■ meziroční růst 12%, žádná "udržitelnost" do 2017, stejná celková hodnota programu

Blízká a vzdálenější budoucnost

210 mm

- Budoucnost se skrývá v projektu NTK v rámci programu OP LZZ **Efektivní informační služby pro veřejnost a státní správu**
- Cíle
  - analýza současného stavu informační infrastruktury a návrh rozvoje
  - registr akvizice EIZ:
    - sledování efektivity nákupu EIZ v ČR a možnosti meziresortní spolupráce
    - veřejnost – kontrola možností přístupu k EIZ, hospodaření se státními prostředky
    - propojení zdrojů v Portálu
  - návrh efektivního uspořádání výběru, nákupu a dostupnosti EIZ v ČR

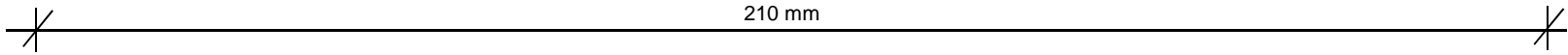

Blízká a vzdálenější budoucnost

210 mm

- Finská cesta efektivity prošlapaná, prověřená...
- Ukončení „soutěží“ na pokrytí informační infrastruktury, tj. nákupu základního vybavení pro výzkum, vývoj, vzdělávání!
- Vytvoření „**CzechElib**“, národního licenčního centra
- Využití know-how NTK v oblasti vyjednávání licenčních smluv
- Licenční centrum musí být funkční v roce 2015, aby mohlo sjednávat licence pro roky po skončení současných programů jmenovaných výše
- **Ukončení plýtvání v nedostatku**

Děkuji za pozornost

Martin Svoboda

`martin.svoboda@techlib.cz`

Sir Tim Berners-Lee

for Nobel prize !